

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 10.06.2025

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Koç Holding'e bağlı tüm iş yerlerinde, işe başlama şartı olarak Koç Vakfı'na üyelik zorunlu tutularak işçilerin ücretlerinden her ay %6 oranında kesinti yapılmaktadır. Patron tarafından belirlenen ve sermaye çıkarlarına hizmet eden bir yapıya üye olmanın zorunlu tutulması, çalışma hakkı başta olmak üzere işçilerin temel haklarının gasbedilmesidir. Bu uygulama, vakıf kisvesi altında işçilerin ücretlerinden sermayeye kaynak transferinin kurumsallaştırılmasından başka bir şey değildir.

TÜPRAŞ Kocaeli Rafinerisinde 12 yıldır çalışan E.O. adlı işçi, bu vakfa üyelik zorunluluğuna itiraz etmiş, vakıftan çıkmak için önce dilekçe, ardından ihtarname göndermiş, sonuç alamayınca 1.5 yıl önce Koç Vakfı'na karşı dava açmıştır. Bu sürecin ardından sistematik mobbing, tehdit ve görev yeri değişikliği gibi baskılarla karşılaşmıştır. Mesaiye kalması engellenmiş, bulunduğu birim değiştirilmiş, TÜPRAŞ Genel Müdürü İbrahim Yelmanoğlu ve İnsan Kaynakları Müdürü Çağlar Taşkın tarafından işten çıkarılmakla tehdit edilmiştir.

Son olarak TÜPRAŞ'ta 11 Haziran'da yapılması planlanan iş yeri sendika temsilciliği seçimlerine aday olan E.O., adaylığı kesinleştikten hemen sonra, hiçbir kıdem ve ihbar tazminatı ödenmeden işten çıkarılmıştır. E.O.'ya işten çıkarılmadan kısa süre önce, koruyucu ekipman kullanmamak ve yanlış ekipmanı devreden çıkarmak gerekçesiyle ihtar verilmiş, bu ihtarların ardından toplu iş sözleşmesine aykırı şekilde bir disiplin kurulu oluşturulmuştur. Oysa toplu iş sözleşmesine göre disiplin kurulunda işçi temsilcilerinin yer alması gerekirken, bu kurulda hiçbir işçi yer almamıştır. Ayrıca Petrol-İş Kocaeli Şubesi, "iş yeri temsilcileri istifa etmişken disiplin kurulunu toplamak uygun değildir, ertelensin" uyarısında bulunmasına rağmen kurul toplanmış, işçiye savunma hakkı dahi tanınmadan aynı gün iş akdi feshedilmiştir.

12 yıl boyunca hiçbir disiplin cezası almamış, aksine başarı belgeleriyle ödüllendirilmiş bir işçinin bu şekilde işten atılması, yalnızca bireysel bir hak gaspı değil; doğrudan doğruya işçi sınıfının kazanılmış haklarına, sendikal örgütlenme ve temsil hakkına dönük bir saldırıdır. Bu

işten atma, aynı zamanda başta temsilci adayları olmak üzere tüm mücadeleci işçilere yöneltilmiş açık bir tehdittir.

Bu Bağlamda;

1. Koç Holding'e bağlı tüm iş yerlerinde Koç Vakfı üyeliğinin işe başlama şartı olarak zorunlu tutulduğu doğru mudur? Koç Holding'e bağlı kaç fabrika ve işyerinde, toplam kaç işçiden zorunlu Koç Vakfı üyeliği adı altında kesinti yapılmaktadır? İşçilerin onayı olmaksızın maaşlarından yapılan bu kesintilerle ne kadar kaynak biriktirilmiştir?
2. İşçilerin ücretlerinden her ay %6 oranında kesinti yapılan bu üyelik, gönüllülük esasına mı dayanmaktadır? İşçilerin vakıf üyeliğinden ayrılma hakkı var mıdır?
3. E.O. adlı işçinin, Koç Vakfı'ndan ayrılmak istemesi nedeniyle iş yerinde mobbing ve tehditlere maruz kaldığı, ardından işyeri sendika temsilciliği seçimleri sürecinde bir anda işten çıkarılması hakkında bir denetim ya da soruşturma başlatılmış mıdır?
4. E.O. basına yaptığı açıklamada, bu sürecin yalnızca bireysel bir işten çıkarma olmadığını, aynı zamanda sendikal nedenlerle gerçekleştirildiğini, adaylığının engellenmek istendiğini ve baskıların Koç Vakfı üyeliğini bırakma girişiyle başladığını belirtmiştir. Bakanlığınız, bu süreci yalnızca bir 'bireysel işten çıkarma' vakası olarak mı değerlendirmektedir, yoksa işçinin ifadesinde de vurguladığı gibi, sendikal nedenlerle gerçekleştirilen ve işçilerin örgütlenme hakkını hedef alan açık bir müdahale olarak mı görmektedir? Bu tanıklığa rağmen neden harekete geçilmemektedir?
5. Vakıftan ayrılmak için dava açan bir işçiye yönelik görev yeri değişikliği, mesai yasağı, tehdit ve benzeri uygulamalar; iş güvencesi ve güvenceli çalışma hakkının açık bir ihlali değil midir? Hiçbir yasal zorunluluğa dayanmayan, tamamen keyfi ve sermaye lehine işleyen vakıf üyeliğine itiraz ettiği için bir işçinin sistematik baskıya maruz kalması, açıkça bir suç teşkil etmektedir. Bu suçları işleyen TÜPRAŞ yönetimi ve Koç Holding yetkilileri hakkında herhangi bir idari ya da cezai yaptırım uygulanacak mıdır?
6. Bugün Türkiye'nin dört bir yanında, sendikal haklarına sahip çıkan, temsilci adayları, örgütlenme çağrısı yapan binlerce işçi benzer baskı ve tasfiye girişimleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Patronların, göstermelik disiplin süreçleri, asılsız gerekçeler ve mobbing uygulamalarıyla sendikal ve mücadeleci işçileri işten atması bu kadar kolay ve cezasız kalabiliyorsa; mevcut İş Kanunu'nun ve sendikal hak ve özgürlükleri koruduğunu iddia eden yasal düzenlemelerin ne hükmü vardır? Yoksa bu yasalar, sadece kâğıt üzerinde kalmakta ve fiilen kapitalistlerin çıkarlarına uygun şekilde mi işletilmektedir? Bakanlığınız, bu hukuk tanımaz uygulamalara karşı neden sessiz kalmaktadır? Sessizliğiniz, ucuz iş gücü, sendikasızlaştırma ve güvencesizlik hedeflerini temel alan Orta Vadeli Program'la (OVP) uyumlu olduğu için midir?
7. Disiplin kurulunun, toplu iş sözleşmesinde açıkça belirtilen kurallara aykırı biçimde işçi temsilcileri olmadan toplanması ve işçiye savunma hakkı tanınmadan karar alınması hakkında Bakanlığınızca bir inceleme başlatılacak mıdır? Petrol-İş Sendikası Kocaeli Şubesi'nin "temsilciler istifa etti, kurul ertelensin" uyarısına rağmen disiplin kurulunun toplanması ve karar alınması sendikalaşma hakkının ve toplu sözleşme hakkının gaspı anlamına gelmekte, dolayısıyla suç teşkil etmektedir. Bakanlığınız, bu suça karşı işçilerin yanında durarak hakların savunulması yönünde bir tutum alacak mıdır, yoksa bu hukuksuzluğa sessiz mi kalacaktır?
8. TÜPRAŞ işçilerine %15,75'lik enflasyon zammı dayatarak masaya oturan Koç Holding, %35 zam oranıyla masadan kalkarak Erdoğan-Şimşek ekonomi programının sadık bir uygulayıcısı olduğunu ortaya koymuştur. Buna karşılık TÜPRAŞ işçileri,

haklarına sahip çıkarak gerçekleştirdikleri eylemlerle yalnızca taleplerini değil, aynı zamanda birleşme ve örgütlü mücadele iradelerini de göstermiştir. Tam da bu sürecin ardından, sendika temsilciliğine aday olan bir işçinin hukuksuz biçimde işten atılması, bu birleşme iradesine karşı verilen açık bir gözdağı değil midir?